

Sedmična kolumna visokog predstavnika za BiH Christiana Schwarz- Schillinga: “Neka se stide oni koji ostanu u nedelju kod kuće”

Historija koju sam učio u školi je bila prepuna datuma – Možda su čitaoci moje generacije u Bosni i Hercegovini imali slično iskustvo. Prije svega smo učili datume bitaka. Potom smo učili datume međunarodnih sporazuma. Historija je izgledala kao dugi spisak početih ratova, završenih ratova, te ponovo započetih ratova. A u međuvremenu su bili međunarodni sporazumi i bitke koje su postajale revolucije.

U mnogim stvarima to je bila historija nasilja. Sigurno je da je bila historija moći. A pošto smo upamtili datume sporazuma, bitaka i revolucija počeli smo da učimo o moćnim ličnostima koje su vodile te bitke i potpisivale sporazume i pokretali revolucije.

Historija je bila priča o «velikim ljudima». Ali o ljudima koji su izgubili živote u tim ratovima, o milionima čiji su životi bili pogođeni ovim sporazumima i ovim revolucijama – o tim ljudima učili smo veoma malo.

Pa ipak cjelokupna drama naše zajedničke prošlosti, priča o našim civilizacijama, koja se odvija pred nama, se ne može naučiti iz života malog broja moćnih ljudi. Ona je u životima miliona ljudi i žena – naših očeva i majki i njihovih očeva i majki.

Danas shvatamo koliko je dragocjeno njihovo iskustvo. Uviđamo koliko je važno pokušati razumjeti kakve su bile njihove težnje, njihovi strahovi i njihovi uspjesi. Danas, djeca u školi uče o tome kakav je bio život običnih ljudi u prošlosti. Tako i treba da bude.

Danas znamo da društvo ne čini nekolicina privilegovanih koji imaju moć. Svi smo mi dio društva.

Ako se nekima čini kao da iznosim ono što je očigledno, razmotrimo na trenutak šta će se desiti u Bosni i Hercegovini u nedjelju. Građani, i to svi građani, će odlučiti ko će preuzeti vlast. Tu odluku neće donijeti samo moćni, niti nekolicina privilegovanih.

A ipak na prošlim općim izborima, više od milion građana koji imaju pravo glasa nisu realizovali to svoje pravo. Možda su mnogi od tih ljudi išli u školu u vrijeme kada su nas učili historiju moćnih. Možda nisu uspjeli odbaciti ideju da samo nekolicina privilegovanih donose važne odluke. To više nije slučaj.

Još jedan razlog zbog koga građani ne glasaju je zato što misle «sve su stranke iste». Ali one su iste samo ako im ljudi dopuste da budu iste. Ako ljudi glasaju, ako ljudi izraze svoju suverenu volju, onda će stranke i njihovi predstavnici imati obavezu da ih slušaju i da im odgovore.

U našim smo udžbenicima historije učili malo o patnji uzrokovanoj glađu i ratovima i katastrofama koje je izazvalo loše vladanje nekolicine moćnih. A još smo manje učili o dostignućima mira. Dostignuća mira uvijek su dostignuća ljudi – industrija, trgovina, prosperitet, njega za bolesne i stare, sve veći standardi obrazovanja. To je djelo miliona, a ne djelo nekolicine onih koji odlučuju.

Ovog vikenda građani Bosne i Hercegovine imaće priliku da se odluče za eru prosperiteta i mira. Na dohvat ruke nalazi se funkcionalna demokratija u kojoj svoje mjesto imaju različite

vjerske i kulturne tradicije, zdrava ekonomija uključena u globalnu trgovinu, puna integracija u Evropu i NATO, koja omogućava slobodu kretanja i neupitnu sigurnost.

Sve je to na dohvat ruke – ali samo ukoliko u nedjelju birači odluče da izraze svoju volju. Vlast nije samo za privilegovane. Ona je za sve. Izađite i uzmite je. A oni koji u nedjelju ostanu kod kuće neka se stide.

Christian Schwarz-Schilling je visoki predstavnik međunarodne zajednice i specijalni predstavnik Evropske unije u Bosni i Hercegovine.